



DOI 10.37491/UNZ.84.2
УДК 340.5 (343.163)



Віктор НАЛУЦИШИН¹

ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ФУНКЦІЇ ПРОКУРАТУРИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Здійснено комплексний науковий аналіз правового статусу та повноважень органів прокуратури європейських країн. Досліджено положення прокуратури в системі державного механізму країн Європи. Наведені основні критерії визначення місця прокуратури в системі державних органів. Залежно від займаного місця прокуратурою у системі державних органів, виокремлено чотири групи держав: 1) держави, де прокуратура перебуває у складі міністерства юстиції (Австрія, Бельгія, Данія, Франція, Німеччина, Нідерланди, Польща); 2) держави, де прокуратура включена до складу суддівського корпусу (магістратури) та перебуває при судах (Болгарія, Іспанія, Італія); 3) держави, де прокуратура виділена в окрему систему та підзвітна парламенту (Словаччина, Угорщина); 4) держави, де прокуратура як самостійний орган держави взагалі відсутня (Англія). Констатовано, що питання організації та діяльності прокуратур у європейських країнах вирішуються на внутрішньонаціональному рівні, але з урахуванням єдиних стандартів функціонування органів прокуратури, що розробляються на міжнародному, наднаціональному та регіональному рівнях. Визначено, що основні норми, які стосуються функціонування органів прокуратури в європейських країнах, передбачаються переважно в актах процесуального законодавства. З'ясовано, що органи прокуратури у країнах Європи мають досить ши-

¹ доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри кримінального права та процесу,
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова,
v.v.nalutsyshyn@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0001-6205-5478>.



роки повноваження. Вони порушують кримінальне переслідування, контролюють діяльність слідчих суддів та судової поліції, підтримують обвинувачення в суді, беруть участь у цивільних справах, коли цього вимагають інтереси суспільства, здійснюють багато інших повноважень, передбачених законом щодо регулювання діяльності прокуратури. Зроблено висновок про те, що в законодавстві практично всіх європейських держав закріплені та реалізуються на практиці принципи об'єктивності, неупередженості та незалежності прокуратури. Зроблено висновки, що загальною тенденцією розвитку прокуратури України повинно стати розширення її функцій, невтручання законодавчої та виконавчої влади у змістовну діяльність прокуратури.

Ключові слова: прокуратура, міжнародний досвід, правовий статус, функції прокуратури, модель прокуратури, місце органів прокуратури.

Ключовим суб'єктом правоохоронної діяльності в Україні, що забезпечує координацію інших правоохоронних органів, є органи прокуратури. Реформування прокуратури України, регулювання її організації, та функцій відповідно до європейських стандартів є головним викликом для сучасної правової системи нашої держави.

Вивчення та запозичення зарубіжного досвіду нормативно-правового регулювання діяльності органів прокуратури у європейських країнах обумовлена обранням Україною європейським вектором проведення правової реформи.

Дослідження європейської системи функціонування органів прокуратури надає можливість ознайомитися з досвідом їхньої організації та діяльності в інших державах, здійснити аналіз правового регулювання, функцій та завдань, з'ясувати місце прокуратури в державному механізмі, дослідити правовий статус прокурорів. Це і визначає *мету* цієї розвідки.

Вивчення та наукова інтерпретація законодавства та практики діяльності прокуратури в європейських країнах дають можливість виявити сильні та слабкі сторони функціонування тієї чи тієї моделі органів прокуратури, використовувати позитивний досвід інших країн для обґрунтування пропозицій щодо посилення ролі та зміцнення статусу прокуратури України.

Аспекти правового статусу та діяльності прокурора в зарубіжних країнах розглядалися у працях С. В. Банаха, С. К. Іонушаса, О. Л. Копиленка, С. Л. Назарука, М. М. Стефанчук, В. В. Сухоноса, О. В. Хорсуненка, Ю. А. Чаплинської та інших.

Варто відмітити, що правовий статус прокуратури та визначення її функцій у європейських державах залежать від місця і ролі прокуратури в системі органів державної влади.

У юридичній літературі, залежно від займаного місця прокуратурою у системі державних органів, виділяють чотири моделі функціонування прокуратури:



- 1) держави, в яких прокуратура перебуває у складі міністерства юстиції;
- 2) держави, де прокуратура включена до складу суддівського корпусу (магістратури) та перебуває при судах;
- 3) держави, в яких прокуратура виділена в окрему систему та підзвітна парламенту;
- 4) держави, де прокуратура як самостійний орган держави взагалі відсутня.

До *першої групи* країн належать, зокрема, Австрія, Бельгія, Данія, Франція, Німеччина, Нідерланди, Польща та інші.

У Французькій Республіці прокурори під час здійснення своїх повноважень підконтрольні й підзвітні вищим прокурорам та підпорядковуються Міністру юстиції [1].

Прокуратура (*Staatsanwaltschaften*) Федеративної Республіки Німеччини перебуває у складі Міністерства юстиції. Варто відзначити, що організаційна структура прокуратури відповідає структурі судової системи. Органи прокуратури поділяються на федеральні та земельні.

Прокуратура Республіки Польща, відповідно до Закону «Про прокуратуру» від 28 січня 2016 р., виконує тільки завдання у сфері переслідування та забезпечення верховенства права. Прокуратуру очолює Генеральний прокурор, одночасно він є Міністром юстиції [2].

До *другої групи* країн належать, зокрема, Болгарія, Іспанія та Італія.

У Королівстві Іспанії прокуратура (*Ministerio Fiscal* — Міністерство прокуратури) є складником судової влади (ст. 124 Конституції Іспанії), але користується функціональною автономією. Органи прокуратури Королівства Іспанія діють при всіх судах (трибуналах) — від Верховного трибуналу Іспанії до провінційних. Завданням прокуратури Іспанії є сприяння відправленню правосуддя з метою захисту законності, прав громадян і публічних інтересів, що охороняються законом, через свої обов'язки або за клопотанням зацікавлених осіб [3]. Під час здійснення своїх функцій прокуратура керується принципами законності та безсторонності.

Прокуратура в Італійській Республіці (*Pubblico Ministero* — Державне міністерство) входить до судової системи, хоча в рамках цієї системи вона має інші функції, ніж суди, з якими вона пов'язана. Її діяльність, перш за все, зосереджена на сфері кримінального переслідування та підтримання державного обвинувачення в суді. Прокурори здійснюють свої функції під контролем суду та Міністра юстиції [4].

Колишні «соціалістичні» країни (Словаччина, Угорщина та інші) утворюють *третьою групу*. Органи прокуратури зазначеної групи держав найчастіше здійснюють функції так званого загального нагляду (нагляд за законністю в діяльності міністерств, різного роду суб'єктів господарювання, громадських об'єднань, а також фізичних осіб).

Приклад країни *четвертої групи* — Великобританія. У політичному устрої державних організацій Великобританії немає органів прокуратури, проте є посадові особи та служби, які здійснюють певні функції, властиві прокурорському нагляду. Зокрема, до названих суб'єктів можна віднести



Службу державних обвинувачів (*Crown Prosecution Service*) та Генерального Атторнея (*Attorney General*). Одним з основних повноважень служби державних обвинувачів у Великій Британії є забезпечення кримінального переслідування обвинуваченої особи за скоєний ним тяжкий злочин. Генеральний Атторней реалізовує вищий контроль за публічним переслідуванням та сприяє забезпеченню цілісної судової політики у кримінальних та цивільних справах.

Особливості організації та діяльності органів прокуратури в європейських державах вирішуються на внутрішньонаціональному рівні. Водночас під час вирішення цих питань враховуються нормативно-правові акти (рекомендацій, інструкції, висновки) міжнародних організацій, які встановлюють стандарти організації та функціонування прокуратури та виконання професійних обов'язків прокурором. До вказаних нормативно-правових актів варто віднести:

1. Керівні принципи, які стосуються ролі осіб, які здійснюють судове провадження (прийняті на Восьмому Конгресі ООН щодо попередження злочинності і поводження з правопорушниками, Гавана, Куба, 27 серпня — 7 вересня 1990 р.) [5, с. 246–253];

2. Рекомендацію № R19 (2000) Комітету Міністрів Ради Європи «Про роль прокуратури в системі кримінального правосуддя» від 6 жовтня 2000 р. [5, с. 254-265];

3. Резолюцію № (2002) 12 Комітету міністрів Ради Європи «Установа Європейської комісії з ефективності правосуддя» від 18 вересня 2002 р. [6];

4. Рекомендацію № 1604 (2003) Постійної комісії Парламентської Асамблеї Ради Європи «Про роль прокуратури в демократичному суспільстві, заснованому на верховенстві закону» від 27 травня 2003 р. [7, с. 15–17];

5. Європейські керівні принципи з етики і поведінки для прокурорів: Будапештські керівні принципи. Прийняті на 6-й конференції Генеральних Прокурорів Європи в Будапешті 31 травня 2005 р. [8, с. 70–74];

6. Програму співробітництва з метою створення правової держави. Підсумковий документ 7-ї конференції Генеральних прокурорів держав-членів Ради Європи (CPGE), Москва, 5–6 липня 2006 р. [9].

Варто зауважити, що *закріплення правового статусу органів прокуратури, визначення їхніх функцій у національному законодавстві європейських держав* залежить від місця прокуратури як і в законодавстві, так і в системі органів структури державної влади.

Так, конституції держав, де прокуратура включена до складу суддівського корпусу (магістратури) та перебуває при судах, лише згадують про прокуратуру або розміщують положення про засади її діяльності в розділі про судову владу.

Конституційні норми, що закріплюють положення про прокуратуру, містяться в розділах (главах) конституцій Бельгії, Болгарії, Греції, Іспанії, Італії, Литви, Нідерландах, Фінляндії та Франції, що регулюють функціонування судової влади.



Виокремлюючи особливе місце та роль у механізмі державної влади, конституції держав із відокремленою централізованою системою прокуратури найчастіше присвячують їй особливий розділ поряд із розділом про судову владу.

Скажімо, в Конституціях Угорщини та Словаччини норми, що регулюють на конституційному рівні діяльність органів прокуратури, містяться в окремому розділі основного державного документа.

У більшості держав романо-германської правової сім'ї норми щодо функціонування органів прокуратури закріплені в актах процесуального законодавства.

Констатуємо, що організація і функції прокуратури, процесуальний статус прокурора у Французькій Республіці регламентуються не лише нормами Конституції, а і Кримінально-процесуальним кодексом Франції (ст.ст. 31–48), Кодексом судової організації, Ордонансом № 58-1270.

Діяльність органів прокуратури Німеччини регламентується Основним законом Федеративної Республіки Німеччина, Конституціями земель, Законом про судоустрій, Кримінально-процесуальним кодексом, нормативними розпорядженнями та іншими актами Федерального міністра юстиції та міністрів юстиції Земель, а також нормативними розпорядженнями Федерального Генерального прокурора та генеральних прокурорів [10, с. 633].

Правовий статус, організація і принципи діяльності прокуратури Польщі визначено в Законі від 28 січня 2016 р. «Про прокуратуру» [11].

Відзначаємо, що єдиної моделі організації та діяльності органів прокуратури у європейських державах немає.

Так, в одних державах Європи прокуратура є органом, який здійснює кримінальне переслідування та контрольні (наглядові) функції, пов'язані з проведенням кримінального переслідування. До цих країн належать Німеччина, Греція, Нідерланди, Італія, Швеція та інші, причому в Італії органи прокуратури в досудовому провадженні займаються лише кримінальним переслідуванням.

У низці держав органи прокуратури, крім кримінального переслідування, здійснюють широке коло інших функцій. Наприклад, в Іспанії, Франції, Угорщині, Португалії прокуратура є не лише органом кримінального переслідування, а й органом, який здійснює функції за межами кримінального судочинства. Зазначені функції є різноманітними: нагляд за виконанням законів поза рамками кримінального переслідування; нагляд за оперативно-розшуковою діяльністю; координація діяльності правоохоронних органів з боротьби зі злочинністю та інші.

Аналізуючи статус прокурорів **Франції**, слід зазначити, що французька прокуратура (*le ministère public*) реалізує такі функції, як: кримінальне переслідування, підтримання державного обвинувачення в суді, нагляд за дізнанням, що здійснюється судовою поліцією, участь у цивільному судочинстві, представництво в суді інтересів публічної влади, забезпечення виконання вироків та судових рішень, нагляд за законністю в місцях позбавлення волі.



У цивільному судочинстві прокуратура виступає як самостійна сторона, як представник держави сприяє пошуку об'єктивної істини.

На попередньому слідстві прокурор у Французькій Республіці має широкий перелік повноважень: здійснює керівництво діяльністю судової поліції; порушує кримінальне переслідування; має право активно втручатися у хід попереднього слідства через участь у проведенні низки слідчих дій, а також шляхом внесення на будь-якій стадії слідства обов'язкових для розгляду вимог [12, с. 130].

Особливість правового регулювання організації та діяльності органів прокуратури в **Німеччині** полягає в тому, що в цій країні не було прийнято Федеральний базовий закон про прокуратуру, який комплексно регулював би її діяльність і повноваження прокурорів як на федеральному, так і на земельному рівнях.

Головною функцією органів прокуратури Німеччини є здійснення на федеральному рівні кримінального переслідування осіб, які вчинили злочини, та підтримання державного обвинувачення у федеральній судовій системі [13].

У межах кримінального провадження на прокуратуру покладено завдання забезпечення діяльності органів юстиції, яке вони виконують спільно та на рівних правах із судами.

У Німеччині мають право офіційно розслідувати злочини лише органи прокуратура (як орган дізнання), проте фактично на правах виконавця окремих слідчих та оперативних заходів виступають органи поліції. Прокурор керує розслідуванням та може проводити його сам у повному обсязі. Саме на ньому лежить обов'язок дослідити всі обставини справи. Насправді, особиста участь прокурорів має місце лише під час розслідування тяжких злочинів. Для вирішення питання необхідності висунення звинувачення перед судом прокурор допитує свідків, експертів, обвинуваченого, дає розпорядження про провадження обшуку, виймки та інших слідчих дій, встановлює суттєві для справи обставини [14].

Німецька прокуратура, крім кримінального переслідування, виконує низку інших важливих завдань. Так, у низці Земель до компетенції прокуратури входить вирішення окремих питань цивільного права. Прокурор має право подати позов з метою визнання шлюбу недійсним, клопотати перед судом про визнання особи недієздатною, порушувати провадження для встановлення факту смерті особи, яка вважалася безвісти зниклою.

З метою виконання покладених на неї функцій, прокуратура має право витребувати від будь-якого державного органу всю необхідну інформацію. Прокуратурі у Німеччині притаманні також функції з координації діяльності правоохоронних органів.

В **Італійській Республіці** органи прокуратури наділені функціями з нагляду за дотриманням законів про правосуддя, права держави, про юридичних осіб, недієздатних. Прокурор вимагає покарання за злочини, контролює застосування адміністративних заходів стягнення, виконання вироків, які набрали чинності, та інших постанов суду у випадках, встановлених законом.



Відповідно до ст. 112 Конституції Італії закріпленій обов'язок прокуратури — здійснювати кримінальне переслідування [15].

В Італії попереднє слідство провадиться судовою поліцією, слідчими суддями, а також і республіканськими прокурорами. З метою забезпечення процесуального керівництва слідством, прокурори здійснюють досить жорсткий нагляд за органами попереднього слідства. Особа, яка веде попереднє слідство, зобов'язана проінформувати прокурора про будь-яку слідчу дію, якому надано право участі в усіх допитах, експертизах тощо, якщо він вважатиме це за потрібне в інтересах розслідування.

Італійські прокурори за деякими категоріями справ (пов'язаних зі зброєю, наркотиками; з нанесенням образи та інші) наділені правом санкціонувати прослуховування телефонних переговорів.

Структура, функції та діяльність прокуратури **Австрії** регламентовані Федеральним законом Австрійської Республіки «Про прокуратуру» 1986 р., а також у постанові федерального міністра юстиції про застосування зазначеного Закону. Вказаний Закон визначає, що органи прокуратури під час виконання закріплених за ними в законодавстві завдань покликані дотримуватися інтересів держави у сфері правосуддя, насамперед, у сфері кримінального правосуддя. Цей Закон допускає покладання на прокуратуру завдань, пов'язаних із цивільними справами. Так, у цивільно-правовій сфері ця діяльність може полягати в подачі судових позовів, а також в інших напрямках діяльності, зокрема щодо визнання шлюбу недійсним, оголошення особи померлою тощо [16].

Головна функція прокуратури Австрії — здійснення кримінального переслідування, включаючи порушення кримінальних справ та підтримання обвинувачення в суді. Досудове розслідування, як правило, здійснюють органи поліції, але для проведення слідчих дій вони повинні отримати санкцію прокурора. Прокурор надає поліції вказівки, обов'язкові до виконання, вирішує, які обставини необхідно розслідувати та які докази враховувати, здійснюючи тим самим координаційну функцію та функцію контролю. У судовому процесі прокурор в Австрії має статус сторони, яка представляє інтереси держави [17].

Правовий статус прокуратури **Португалії** закріплено в розділі «Суди» Конституції 1978 р. та у Законі Португалії про прокуратуру. До компетенції прокуратури входить представництво держави, здійснення кримінального переслідування, захист демократичної законності [18]. Функції прокуратури Португалії: представлення інтересів держави; здійснення кримінального переслідування; захист суспільних інтересів (у т.ч. соціальних прав громадян); нагляд за здійсненням судових функцій; нагляд за виконанням судових рішень; нагляд за законністю правових актів; нагляд за процесуальною діяльністю органів кримінальної поліції та інші функції.

Закон про державну прокуратуру **Республіки Хорватія** (ст. 3) від 30 червня 2009 р. визначає прокуратуру як незалежний судовий орган, уповноважений та зобов'язаний діяти проти осіб, винних у скоєнні кримінальних злочинів та інших кримінальних правопорушень, вживати правових заходів для захисту власності Республіки Хорватія та надавати засоби



правового захисту для захисту Конституції Республіки Хорватія та закону [19].

У **Швейцарії** відсутній самостійний закон чи інший нормативно-правовий акт про прокуратуру. Більшість питань організації та діяльності цього органу влади врегульовано у Федеральному законі про органи кримінального судочинства Федерації, у Регламенті Прокуратури, у кантональних законодавчих актах.

Основне завдання прокуратури Швейцарії зводиться до представлення інтересів держави (публічної влади) в суді.

До функцій прокуратури Федеральний закон про організацію органів кримінального судочинства Федерації відносить:

- а) кваліфіковане та ефективне проведення кримінального переслідування у справах, що належать до юрисдикції Федерації;
- б) побудова оптимальної організації цього органу влади;
- с) ефективне використання персоналу, а також фінансових та майнових ресурсів [20].

Прокуратура у Швейцарії є головним органом у досудових стадіях процесу, про що свідчать її повноваження. Швейцарська прокуратура наглядає лише за поліцією (ст. 15 КПК) [21].

У Конституції **Королівства Іспанія** (ст. 124) визначено, що прокуратура, незалежно від функцій, здійснюваних іншими органами, має своїм завданням сприяння здійсненню правосуддя з метою захисту законності, охоронюваних законом прав громадян і суспільних інтересів, у силу своїх обов'язків або за клопотанням зацікавлених осіб, а також слідкує за незалежністю судів і дотриманням у них суспільного інтересу. Прокуратура здійснює нагляд за діяльністю судової поліції під час розслідування правопорушень, розкриття злочинів та арешту правопорушників (ст. 126) [22].

Відповідно до ст. 80 Конституція **Чехії** на прокуратуру (*Státní zastupitelství*) покладається здійснення публічного обвинувачення в кримінальному провадженні [23]. Статус та компетенція прокуратури у Чехії докладно регулюються Законом № 283/1993 «Про прокуратуру» [24]. Крім того, діяльність прокурора регламентується КПК Чехії (Закон №141/1961) [25]. Згідно з КПК Чехії, основний обов'язок прокуратури на досудовій стадії кримінального процесу полягає у здійсненні нагляду за діяльністю поліції. Прокурор уповноважений брати участь у будь-яких слідчих діях, що проводяться поліцією, виконувати окремі слідчі дії або особисто проводити розслідування повністю та приймати рішення щодо будь-якого питання.

Також прокуратура Чехії реалізує повноваження поза сферою кримінальної юстиції, пов'язані із необхідністю забезпечення публічного інтересу. Прокуратура має право пред'явити позов або вступити до цивільної справи лише у випадках, передбачених законом (щодо встановлення дієздатності; оголошення померлим; записи до комерційного реєстру) [12, с. 140–141].

На органи прокуратури **Польщі** покладено функції з проведення попереднього слідства та нагляду за ним, пред'явлення позовів у кримінальних та цивільних справах, участі в судовому процесі як сторони (як у кримінальних, так і цивільних справах), здійснення нагляду за належним та



однаковим застосуванням права у суді, а також в адміністративному процесі, здійснення нагляду за виконанням покарання та попереднім ув'язненням, оскарження в суді рішень адміністративних органів, що суперечать закону, здійснення співпраці з іншими державними органами та громадськими організаціями у сфері боротьби зі злочинами та іншими правопорушеннями.

Також прокуратура Польщі проводить дослідження із проблем злочинності, здійснює правову експертизу нормативних актів та наділена координуючими функціями щодо правоохоронних органів у сфері протидії та запобігання злочинності [26].

Підбиваючи підсумки, можна сформулювати такі узагальнення та висновки. У сучасних європейських державах не склалося єдиної моделі правового регулювання функцій прокуратури лише на рівні конституції країни. Є достатні підстави для позиціонування прокуратури як незалежну систему органів чи структурного компонента при судовій гілці влади. Очевидна загальна тенденція посилення ролі прокуратури у сфері громадських правовідносин (здійснення функцій кримінального переслідування та інших).

Досвід зарубіжних країн не виключає покладання на прокуратуру функцій наглядового характеру, які забезпечують законність та правопорядок у суспільстві. У законодавстві практично всіх європейських держав закріплені та реалізуються на практиці принципи об'єктивності, неупередженості та незалежності прокуратури.

Загальною тенденцією розвитку прокуратури України на сучасному етапі повинно стати розширення її функцій, невтручання законодавчої та виконавчої влади у змістовну діяльність прокуратури. Усе це і визначає перспективи подальших наукових досліджень у цій сфері.

Список використаних джерел

1. Чаплинська Ю. Досвід Франції та Німеччини в реформуванні органів прокуратури та можливості його використання в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 6/3. С. 136–140.
2. Prawo o prokuraturze. Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. (Dz.U., poz. 177). URL : <https://bit.ly/3Oy6d3C>.
3. Статут Служби державного представництва. Закон Королівства Іспанії № 50/1981. *Центр політико-правових реформ*. URL : <https://bit.ly/3MqWB8Y>.
4. Конституция Итальянской Республики / пер. с итал. Л. П. Гринберга. *Конституции государств Европейского Союза* / под общ. ред. Л. А. Окунькова. Москва : Изд. группа ИНФРА-М—НОРМА, 1997. С. 423–450. *Италия по-русски*. URL : <https://bit.ly/3MsD08j>.
5. Додонов В. Н. Прокуратуры стран мира: справочник / под общ. ред. С. П. Щербы. Москва : Юрлитинформ, 2006. 320 с.
6. Учреждение Европейской комиссии по эффективности правосудия. Резолюция N (2002) 12 Комитета Министров Совета Европы / принята Комитетом Министров 18.09.2002 г. на 808-м заседании Представителей Министров. *Электронный фонд правовой и нормативно-технической информации* — docs.cntd.ru. URL : <https://bit.ly/3kmjFdj>.



7. Статус органів публічного обвинувачення: міжнародні стандарти, зарубіжне законодавство і пропозиції щодо реформування в Україні / за заг. ред. О. А. Банчука. Київ : Атіка, 2012. 624 с.
8. *Ланкін А. В.* Правові основи прокурорської діяльності в Україні. Харків : Право, 2013. 320 с.
9. Программа сотрудничества в целях создания правового государства. Итоговый документ 7-й конференции Генеральных прокуроров государств-членов Совета Европы (CPGE), Москва, 5–6 июля 2006 г. *Council of Europe*. URL : <https://bit.ly/3rKW0Wn>.
10. *Тюренкова К. А., Демидов А. С.* Конституционно-правовой статус прокуратуры в зарубежных странах: сравнительно-правовой анализ. *Молодой ученый*. 2015. № 21 (101). С. 633–636. URL : <https://bit.ly/3v5nLfY>.
11. Prawo o prokuraturze: Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. *Dzennik ustaw*. 2016. poz. 177. *Internetowy System Aktów Prawnych*. URL : <https://bit.ly/3LbeCrA>.
12. *Грицаенко Л. П.* Прокуратура в країнах Європи. Київ : БІНОВАР, 2006. 400 с.
13. Der Generalbundesanwalt. *Der Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof*. URL : <https://bit.ly/3v706f7>.
14. *Головненков П., Спуща Н.* Уголовно-процессуальный кодекс Федеративной Республики Германия — Strafprozessordnung (StPO). Потсдам : Университет Потсдама, 2012. 405 с.
15. Конституція Італійської Республіки (з передм. В. Шаповала). Київ : Москаленко О. М., 2018. 62 с.
16. *Стефанчук М. М.* Конституционное закрепление полномочий прокуратуры вне сферы уголовной юстиции: опыт зарубежных стран. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2015. № 2/1 (12). С. 25–29.
17. Strafprozeßordnung 1975. Inhaltsverzeichnis. *Jusline*. URL : <https://bit.ly/3xNJevJ>.
18. Constituição da República Portuguesa. Decreto de Aprovação da Constituição. Diário da República n.º 86/1976, Série I de 1976-04-10. *Assembleia da República*. URL : <https://bit.ly/3rMAa6f>.
19. Zakon o državnom odvjetništvu. NN 67/18, 21/22. *Zakon.hr*. URL : <https://bit.ly/37BxeT6>.
20. Bundesgesetz über die Organisation der Strafbehörden des Bundes (Strafbehördenorganisationsgesetz, StBOG) vom 19. März 2010 (Stand am 1. Januar 2021). *Fedlex*. URL : <https://bit.ly/3OvI0uV>.
21. Schweizerische Strafprozessordnung (Strafprozessordnung, StPO) vom 5. Oktober 2007 (Stand am 1. Juli 2021). *Fedlex*. URL : <https://bit.ly/3L8z1N1>.
22. Constitución Española. BOE. núm. 311, de 29/12/1978. *BOE.es — Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado*. URL : <https://bit.ly/3xKumy7>.
23. Ústava České republiky, ze dne 16. prosince 1992. *Parlament České republiky*. URL : <https://bit.ly/38ZekWD>.
24. O státním zastupitelství 283/1993 Sb. Zákon ze dne 9. listopadu 1993. *Zákony pro lidi*. URL : <https://bit.ly/3rLjyPc>.
25. O trestním řízení soudním 141/1961 Sb. Zákon ze dne 29. listopadu 1961. *Zákony pro lidi*. URL : <https://bit.ly/3951qGF>.
26. Prokuratura Krajowa. *Serwis Rzeczypospolitej Polskiej*. URL : <https://bit.ly/3OvRB4T>.

Надійшла до редакції 12.10.2021



Viktor NALUTSYSHYN

Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law

Legal Status and Functions of the Prosecutor's Office: European Experience

Comprehensive scientific analysis of the legal status and powers of prosecutors in European countries has been conducted. The position of the prosecutor's office in the system of the state mechanism of the European countries has been investigated. The main criteria for determining the place of the prosecutor's office in the system of state bodies have been given. Depending on the position occupied by the prosecutor's office in the system of state bodies, four groups of states have been distinguished: 1) states where the prosecutor's office is part of the Ministry of Justice (Austria, Belgium, Denmark, France, Germany, the Netherlands, Poland); 2) states where the prosecutor's office is included in the judiciary (magistracy) and is in the courts (Bulgaria, Spain, Italy); 3) states where the prosecutor's office is allocated to a separate system and is accountable to parliament (Slovakia, Hungary); 4) states where the prosecutor's office as an independent body of the state is absent (England). It is stated that the issues of organization and activity of prosecutor's offices in European countries are solved at the national level, but taking into account the common standards of functioning of prosecutor's offices, which are developed at the international, supranational and regional levels. It is determined that the basic norms concerning the functioning of the prosecutor's office in European countries are provided mainly in the acts of procedural legislation. It has been found that the prosecutor's office in European countries has a fairly wide range of powers. They prosecute, monitor the activities of investigating judges and the judicial police, support prosecutions in court, participate in civil cases when the public interest so requires, and exercise many other powers provided by law to regulate the activities of the prosecutor's office. It is concluded that the principles of objectivity, impartiality and independence of the prosecutor's office are enshrined and implemented in practice in the legislation of almost all European countries. It is concluded that the general trend of development of the Prosecutor's Office of Ukraine should be the expansion of its functions, non-interference of the legislative and executive authorities in the substantive activities of the Prosecutor's Office.

Keywords: *prosecutor's office, international experience, legal status, functions of the prosecutor's office, model of the prosecutor's office, place of the prosecutor's office.*